

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

V. Origo trium præcipuarum Metropoleon, Romanæ, Alexandriæ;
Antiochenæ. Earum Sacerdotes, Archiepiscopi, Exarchi, & Patriarchæ
tandem dicti. De Patriarchis Iudæorum in Oriente. Emendata lex Codicis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

cem aliquam illi scenerari conabor : quam, ut major sit, in contractum velut orbem cogam.

II. Ecclesias ad exemplum Romani Imperij per provincias ab Apostolis ita tributas fuisse, ut inter fratres, ejus Episcopi prima sententia haberetur cui metropolitanae urbis Episcopatus conceditus fuisset, absque ullo negotio probari potest. Inde est quod epistola Petri canonica, Christianos, ad quos est data, provinciarum Romanarum limitibus circumscribat, *Ponti, Galatia, Cappadocia, & Asia*. Quae ratio provinciarum in ecclesiastica dispositione semper viguit, adeo ut Nicomedia Bithyniae, Caesarea Cappadociae, Amasea Ponti, Ephesus Asiae Proconsularis, primatum metropoliticum praeter ceteris provinciarum illarum civitatibus obtinuerint. Idem jus Ancyra apud Galatas sibi semper vindicavit; ita ut Ancyrana Ecclesia inter apostolicas eo nomine a Julio I. apud Athanasium recensetur, quod Ecclesiam Galatiae provinciae, cujus metropolim Ancyra teneret, Paulus epistolam suam direxerit. Hoc Apostolorum fuisse propositum illustrius sane ostendi non potest quam ex demandata Tito Cretae insulae sollicitudine, ut Presbyteros (seu mavis Episcopos, ut ipsemet Paulus sequenti versiculo interpretatur) oppidatim constitueret. Manus imponitur Episcopis a synodo provinciae, cui saltem tres Episcopi praesentes intersint, ceteris scripto consensum praebentibus; sed ea lege, ut Metropolitanorum *τὸ κῆπος*, decretum, & totius negotij auctoritas servetur, juxta canones Nicenos. Hanc formam non aliunde profectam censere par est quam ex Apostolorum institutione, quae a Paulo hic delineatur. Ordinatio equidem fit a collegio & cœtu Episcoporum, *per impositionem manuum Presbyterorum*; sed ea conditione, ut unus aliquis potiori jure decretum interponat ad vicem Titii, qui disponendam & ordinandam provinciam a Paulo suscepit. Vnde fluxit ut Creta provinciae ecclesiasticae, & Gortyna civitas metropolitico privilegio illius insulae eximium semper habuerit.

III. Asia Proconsularis, Attali Regis legato ad Romanos delata, Ephesum urbem tanquam provinciae metropolim colebat, ut testatur Antonini Imp. rescriptum: qui ad desideria Asianorum rescripsit, Proconsulem ad eam urbem ea de causa appellere debere, cum ingrederetur provinciam. Asia vero ita constituta fuit, ut septem Episcopis, quos Ioannes recenset, commissa fuerit; eo tamen ordine, ut ab Ephesi dignitate nihil decederet, atque ideo in ea

civitate Paulus lares quodammodo fixit, cum Asiam ad fidem erudiret, ut conqueritur Demetrius in Actis, & Ioannes Ephesum Cathedra sua cohonestavit. Cui non erit ignota Achaia in provinciae formulam a Romanis redacta, (cujus metropolis erat Corinthus, ut docet Annaeus Florus) is consilium Pauli perspectum habebit, cur literas suas non solum ad Corinthios, verum etiam ad omnes *qui sunt in Achaia fratres*, perscribat. Nempe Achaia & Corinthus nexu metropoleos & provinciae adinvicem continebantur, ut & Thessalonica, & Macedonia. quae ratio eundem Paulum impulit ut suis literis & Thessalonicenses, & ceteros *qui erant in Macedonia fratres* admoneret.

IV. Sanè apud veteres summa ratio habitata fuit earum Ecclesiarum quae ab ipsis Apostolis institutae sincerius fidei traditiones conservasse censentur. Verum non immoror huic privilegio. In id enim duntaxat impraesentiarum elaboro, ut pateat veterum testimonio, Ecclesiarum per provincias divisionem ab Apostolis fluxisse. Huic sententiae innititur Tertullianus, cum haereticorum praescriptionibus elisis, eos ad apostolicarum Ecclesiarum traditiones provocat. *Proximè est tibi Achaia, habes Corinthum. Si non longè a Macedonia, habes Philippas, habes Thessalonicenses. Si potes in Asiam tendere, habes Ephesum. Si autem Italia adiacet, habes Romam.*

V. Verum etsi forma dividendarum provinciarum & metropoleon ab Apostolis manaverit; hac tamen divisio ab Episcopis qui erant in majoribus urbibus constituti per incrementa variorum temporum aucta, tandem ultimam dispositionem consecuta est. Vnde profectum ut celebriorum civitatum Episcopi jus quoddam eximium in ceteras Ecclesias adepti fuerint: quod ei privilegio respondet, quo ratione originis potiuntur erga colonias a se deductas eae urbes quae inde *Matres* appellantur a veteribus. Ius autem illud officiis quibusdam continebatur; quae validiora erant vel remissiora inter Ecclesias, prout usu & consuetudine invaluerant. Iuris istius quasi possessione in plerasque provincias conspicuae erant tres ille Imperij Romani Civitates, Roma orbis Domina, Alexandria Aegyptiaci regni Princeps, & Antiochia regina Orientis: quarum civitatum Episcopi eximiis privilegiis gaudebant; quae consuetudine & moribus firmata primum, postea Nicenae Synodi decreto sancita sunt. Sanè dissimulandum non est, eo canone tres illos antistes Episcoporum tantum vel ad summum Me-

B

Act. c. 19. & 20.
Codex marianij
Timothei apud
Photium in-
notat 2. 4.
Irenaeus. l. c. 17.

Florus lib. 2. c. 6.

1. Cor. c. 1.
Ecclesia Dei quae
est Corinthi cum
consilio sanctis
qui fuerint uni-
versa Achaia.
1. Thessal. c. 4.

Vide infra lib. 6. c.
1. lib. 7. c. 4. §. 7.
c. 16. §. 7. & 8.
Baluzij Notae ad
Agobardum pag.
112.

Tertull. de Prae-
script. c. 36.

Dio. Chyri. Orat.
11. Herodianus.
Iosephus de Bello
Iud. 1. 3. c. 3.

1. Pet. 1.

Paulus ep. ad Gal.
lat. c. 1. & 1. Cor.
c. 16. meminit
collektorum quos
habet in ecclesia
Galatae.

Ep. ad Tit. c. 1.
Reliquae Cretae
metropolitanae per
excentu Presby-
teros. Item c. 19.
diffusam nit.

Kard. n. 118.

l. 4. ff. de offic.
Proconsul.

Apostolus 1.

tropolitanorum nomine ceteri : qui seculo sequenti in Concilio Ephesino Archiepiscoporum titulo aucti, in Concilio Constantiopolitano Exarchorum Diceceseos dignitate decorati, tandem in Concilio Chalcedonenſi promiſcuè Archiepiscopi, Exarchi, & novitia dictione Patriarchæ sunt appellati. Neque enim Patriarcha ille Alexandrinus, cujus meminit Fl. Vopiscus, ad res Christianorum pertinet, licet viris doctis aliter fuerit aliquando visum. Iudæis Alexandrinis præfectus erat ille Patriarcha, ex instituto cui Hierosolymorum excidium præbuit originem. Etenim distracti per varias provincias Iudæi, Alexandria & apud Orientem quosdam sibi constituere præpositos sub Patriarcharum nomine; qui spectabiles, clarissimi, & illustres ab Imperatoribus habiti, dignitatem illam hereditario jure ad posteros transmittabant; aurum coronarium per Apostolos suos exigebant; Primates provinciarum præficiabant, qui in his causis quæ tam ad superstitionem eorum quam ad forum & leges pertinent, ad similitudinem arbitratorum judicarent; donec illis Honorij rescripto ea judicij reddendi potestate est interdictum. Ab anno quadringentesimo quarto ad annum quadringentesimum vicelimum nonum incidit Iudæicorum Patriarcharum excessus ille, ut cum Theodosio loquar. quibus extinctis, eorum nomen Archiepiscopis Christianorum communicatum est. Quod ab Orientalibus profectum est, quibus nota erat Patriarcharum, qui apud Iudæos viguerunt, nomenclatura; non verò Occidentalibus, apud quos nulli Patriarcharum Iudæi floruerunt, si vera lectio in Codice Iustiniani è Theodosiano restituatur. Sanè Concilium Chalcedonenſe in acclamationibus, Leoni Patriarchæ multos annos vovet; & Diaconi Alexandrini libellos suos porrigunt cum hac inscriptione: *Sanctissimo ac beatissimo Universali Archiepiscopo & Patriarchæ magnæ urbis Romæ Leoni, & universali Concilio Quin & Iudices cognitores, Diceceseon exarchos, Patriarcharum Diceceseos nomine compellant.* Placuit posteris novitate sua istius vocis usus, adeo ut ea nihil frequentius in Constitutionibus Iustiniani & Actis Concilij Quinti, propterea quòd Patriarchæ appellatio & Archiepiscopi & Exarchi Diceceseos significationem complectebatur, id est, & Episcoporum, seu *Patrum & Regionis universæ seu Diceceseos Præfectum* exprimebat; quemadmodum apud Iudæos Patriarcha *Σαδρακουϊς* suis & *πατριάρχης* erat præpositus. Præviſſe videtur

Patribus in Chalcedonenſi Concilio coactis Socrates Historicus, qui Diceceseon Episcopos à Synodo Constantinopolitana designatos, Patriarchas vocat, ob jura & consortia communionis quæ retinenda erant cum delectis à Synodo Episcopis, ut fraudulenta hæreticorum contagia vitarentur.

VI. Tribus ergo istis Archiepiscopis seu Patriarchis eximia illa quæ moribus antiquis quaesita illis erant in ceteras provincias privilegia, totius orbis consensu sunt confirmata canone vi. Nicæni Concilij, cujus interpretatio doctissimorum virorum ingenia exercuit. Sanè studio nimio partium & ἀμετρία τῆς ἀρχολογίας multa illis exciderunt à quibus scribendis dubio procul temperassent, si disputationis æstus abfuisse. Inde factum ut Ruffini explicatio sit lacerata, qui Alexandrino Episcopo Ægypti, & Romano suburbicariarum Ecclesiarum sollicitudinem hoc canone tribui observavit. Apud hos enim, totius orbis Ecclesiæ, suburbicariæ habentur, id est, Episcopo Urbis subditæ; ^b apud istos, suburbicariæ Ecclesiæ intra Occidentem coërcentur. Emerſit ^c nova quædam viri celeberrimi sententia, quæ peritissimorum virorum industriam ^d provocavit, ut eam esse repudiandam omnibus probarent. Hujus quæstionis duo præcipua sunt capita. Primum est, hoc canone nullam juris Patriarchici mentionem fieri; sed tantum Alexandrinum & Antiochenum Episcopum, in iis quæ ad jus metropolitanicum pertinent, cum Episcopo Romano conferri. Alterum verò, Metropolitim Romanam Ruffini temporibus, circa annum quadringentesimum, iis provinciis definitam (Piceno scilicet, Tuscia, Latio, & Valeria) quæ suburbicariæ dicebantur, quòd à jurisdictione Præfecti urbi penderent, & ad centesimum lapidem porrigebantur. Quanquam litis hujus dirimendæ arbitrium in me non receperim, quia tamen facili negotio contentiones illæ componi posse mihi videntur, si nova quadam interpretatione & novo probationum genere, quæ ab aliis discussa sunt, adjuventur, meam sententiam inter tales tantòſque viros ferre non dubitabo.

VII. Nullus apud me est dubitationi locus quin tres illi Episcopi inter se invicem, quod ad jus Patriarchicum attinet, hoc canone componantur, ut docuit vir eruditissimus R. P. Sirmondus. Cum enim jurisdictione Alexandrini Episcopi quaqua-versum porrigeretur, non solum per Ægyptum, quæ ab Augusto in provinciam fuerat redacta, sed etiam per Pentapolim, &

Fl. Vopiscus in Saunimio.

Patriarcharum Iudæicorum frequens mentio Tit. Cod. Th. de Iudæis & Cælicolis. apud Origenem, Epiph. Cyreniolum, Theodor. & Palladium.

L. 17. & ult. c. Theodol. de Iudæis. Petrus, qui erud. se hac de re scripsit, censet Occidentem provinciam Patriarchæ Iudææ adque præfuisse ex l. Iudæorum C. de Iud. Sed legendum ex eadem lege, quæ extat C. Th. quod de Occidentalibus partibus Patriarchis conferri consueverat. Scilicet addita dictione, Patriarchæ, quæ abest à C. Iustiniani.

Ad. 1. Concil. Chalced. Act. 1. m. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Socrates l. c. 3. m. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

a. III. Bellam. & Barou. Cardis.

b. III. Card. Petron. & plerique alios.

c. V. Eruditiſſim. Cl. Salmaf. d. V. Cl. R. P. Sirmond.